ולחזקיה למאי הלכתא איתקש דם למים לכדר' חייא בר אבא דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן [א]מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר [1]לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר שאינו נשפך כמים אינו מכשיר והרי אבר מן החי דכתיב [2]לא תאכל הנפש עם הבשר ותניא [ב]רבי נתן אומר [א]מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל [3]ולפני עור לא תתן מכשול הא לכלבים שרי שאני אבר מן החי דאיתקש לדם דכתיב [2]רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש ולחזקיה למאי הלכתא איתקש אבר מן החי לדם אמר לך דם הוא דאיתקש לאבר מן החי מה אבר מן החי אסור אף דם מן החי אסור ואי זה [ב]זה דם הקזה שהנפש יוצאה בו והרי שור הנסקל דרחמנא אמר [4]לא יאכל את בשרו [ג]ותניא [ג]ממשמע שנאמר [4]סקול יסקל השור איני יודע שהיא נבלה ונבלה אסורה באכילה ומה ת"ל לא יאכל מגיד לך הכתוב שאם שחטו לאחר שנגמר (את) דינו אסור אין לי אלא באכילה בהנאה מנין ת"ל [4]ובעל השור נקי מאי משמע שמעון בן זומא אומר כאדם שאומר לחבירו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום טעמא דכתב ובעל השור נקי דאי מלא יאכל איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע לעולם לא יאכל איסור אכילה ואיסור הנאה משמע ובעל השור נקי להנאת עורו הוא דאתא ואיצטריך ס"ד אמינא לא יאכל את בשרו כתיב בשרו אין עורו לא קמ"ל ולהנך תנאי דמפקי ליה להאי קרא לדרשה אחרינא לחצי כופר ולדמי וולדות הנאת עורו מנא להו נפקא להו מאת בשרו את הטפל לבשרו ואידך [ז]את לא דריש [ה]כדתניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני [ו]היה דורש כל אתים שבתורה כיון שהגיע [5]לאת ה' אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה עד שבא ר"ע ודרש את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים והרי ערלה דרחמנא אמר [6]ערלים לא יאכל ותניא [ז]ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור אכילה [ד]מנין שלא יהנה ממנו שלא יצבע בו ולא ידליק בו את הנר ת"ל וערלתם ערלתו ערלים לא יאכל לרבות את כולם טעמא דכתב רחמנא וערלתם ערלתו ערלים הא לאו הכי הוה אמינא איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע לעולם לא יאכל משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה ושאני התם דכתיב לכם ואצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתב לכם שלכם יהא קמשמע לן ואלא השתא דכתיבי הנך קראי לכם למה לי לכדתניא [ה]לכם לרבות את הנטוע
לרבים

ולחזקיה. דאמר לעיל [כא:] איסור הנאה דחמץ מלא יאכל הא לא תאכלו ולא תאכלו לא משמע ליה הנאה: **למאי הלכתא איתקש דם למים.** למשרייה בהנאה ומהיכא תיתי לך דניתסרו. ומנבילה לא אותביניה לחזקיה למאי איצטריך קרא למשרייה דאי כר' יהודה סבר לדברים ככתבן הוא דאתא ואי כר"מ סבר לה אצטריך להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי: **לא תאכל הנפש עם הבשר.** בעוד שהנפש בו: בני נח נאסר להם אבר מן החי[ח] דכתיב (בראשית ט) אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו: **לפני עור.** אלמא לא מיתסר אלא משום לפני עור לא תתן מכשול אבל בהנאה אחריתי כגון לכלב שרי: **לבלתי אכול הדם.** סיפיה דקרא לא תאכל הנפש וגו': **מה אבר מן החי אסור.** באיסור האמור בו אף דם מן החי אסו' באיסו' האמור בו כלומר כרת משום דם גמור מהו דתימא רק חזק לבלתי אכול הדם מוזבחת מבקרך ומצאנך דכתיב לעיל קאי ודם זביחה הוא דאסור אבל דם הקזה מותר: **ואיזה זה.** כלומר על איזה דם מן החי אסור משום דם הא דם הנפש כתיב על דם הקזה של בהמה שהנפש יוצאה בו. יש ד' מיני דמים בהיקז כדאמרינן בכריתות (דף כב.) בתחלה שותת ולבסוף מקלח ואח"כ משחיר וסופו שותת יש מהן שאין הנשמה יוצאה בו ויש מהן שהנשמה יוצאה בו והתם תניא איזהו דם היקז שהנשמה יוצאה בו כל זמן שמקלח כו': **שאם שחטו כו'.** והכי אמר קרא סקול יסקל השור ואי לא סקלו אעפ"כ לא יאכל את בשרו: **איסור הנאה לא משמע.** וקשיא אפילו לחזקיה וכ"ש לרבי אבהו: **ולהנך תנאי.** דבב"ק פ' שור שנגח (דף מא: ומב.) דמפקי ליה להאי נקי לדרשה אחרינא לאשמעי' דתם פטור מחצי כופר דקאמר נקי מחצי כופר אם המית איש דאילו מועד משלם כופר שלם והתם אפי' חצי כופר לא משלם ואיכא דמפיק ליה לדמי וולדות אם נגח אשה הרה ויצאו ילדיה: **ואידך.** דנפקא ליה הנאת עור מנקי: **את לא דריש.** לריבויא דסבר לה כשמעון העמסוני שפירש כל אתים שבתורה לרבות כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא אמר מה ארבה לירא עמו פירש מכולן וחזר בו מכל ריבויין שדרש דמדהא לאו לרבויי אתא כולהו נמי לאו לרבויי אתו: **לרבות תלמידי חכמים.** שיהא מורא רבך כמורא שמים: **ולא יצבע בו.** כגון בקליפי אגוזים שהשומר אסור משום ערלה כפרי עצמו: **ולא ידליק בו את הנר.** כגון בשמן של ערלה: **והשתא דכתיבי הני קראי.** לאסריה: **לכם.** דמשמע התירא למאי אתא:
לרבים

ואבר מן החי לבני נח. תימה כיון דבאבר מן החי של נכרי מיירי כדאמר בפ"ק דמסכת ע"ג (דף ו:[ט] ושם) מדקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן א"כ היכי דייק דשרי בהנאה אי לאו לפני עור [א] וי"ל דכיון דבשכר היה אסור להושיט דאסור להשתכר באיסורי הנאה אף על גב דדיעבד שכרו מותר כדמשמע בפ' בתרא דמס' ע"ז (ד' סב.) מכל מקום אסור לכתחלה [ב] ובחנם נמי אסור דמה שמחזיק לו העכו"ם טובה חשיב כמשתכר והא דאמר בסוף אלו מציאו' (ב"מ לב:) גבי אם היתה טעונה יין נסך אין זקוק לה ואי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא אמאי אין זקוק לה אע"ג דחשיב כמשתכר באיסורי הנאה ואסור אפילו בחנם מ"מ כיון דאינו מתכוון שיחזיק לו טובה ומשום צער בעל חיים חשיב כמו [י] לא אפשר ולא מיכוון דשרי א"נ אין זקוק לה משמע ליה אפילו שלא בפני נכרי דאין מחזיק לו טובה:

סלקא דעתך אמינא בשרו אין עורו לא. וא"ת ליפתוק מעורו [ג] ומבשרו ויש לומר דאיצטריך בשרו אע"ג דעבדיה כעין בשר [ד] ומאן דלית ליה הא דרשה בפ' שור שנגח ד' וה' (ב"ק מא.) אתא לדרשה אחרינא[כ]:

מנין שלא יצבע. וא"ת כיון דנפקא לן לאסור בהנאה [ה] אמאי איצטריך לאסור צביעה והדלקה [ו] ואור"י דס"ד דצביעה לא חשיב הנאה דלא הוי אלא חזותא בעלמא כדאמר בהגוזל (שם קא. ושם) אהך מילתא גופא [ז] וכן הדלקה סלקא דעתך דשריא כיון דהוי דרך ביעורו [ח] ולמ"ד [ל] אין שבח עצים בפת דשרי עצים בהדלקה [ט] הא דאסר קרא הכא היינו בשמן דהוי בעין כשדולק בנר אבל עצים נעשה גחלים והשלהבת באה מן הגחלים ואם תאמר אמאי איצטריך קרא גבי תרומה טמאה להתיר דדרשי' [מ] לך שלך תהא להסיקה תחת תבשילך דהכא איצטריך קרא למיסר [י] ויש לומר דסלקא דעתך דנילף ממעשר הקל דאסר ביה הבער' דכתיב לא בערתי ממנו כדאמר בפ' במה מדליקין (שבת כה. ושם) ומה מעשר הקל אמרה תורה וכו':

לכם למ"ל לכדתניא. הקשה הר"י מקורבל אמאי איצטריך ג' ערלים ליכתוב תרי ערלים לצביעה והדלקה ועל כרחך אתי' לכם לנטוע לרבים דאי להיתר הדלקה אתא לא לכתוב לכם ולא חד מהנך ערלים ונאסור מלא יאכל הנאה ומחד ערלים צביעה והדלקה אין קרא לאסור ואין לומר דמלא יאכל משמע לאסור אפילו צביעה והדלקה ואי הוה כתיב לא יאכל וחד ערלים הוה אסרינן מלא יאכל כל הנאה וערלים לשום דרשה והא דמצרכי' קראי לצביעה והדלקה היינו משום דכתב לכם דלכם משמע להתיר כל הנאה ולהכי אי הוה כתיב תרי ערלים ולכם הוה שרינן הדלקה אי אפשר לומר כן דמלא יאכל לא שמעינן צביעה דהא חזותא בעלמ' הוא כדאמר בהגוזל (ב"ק קא. ושם):
נטוע

עין משפט נר מצוה

יג א סמג לאוין קסח:
יד ב מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ג סמג לאוין קלז:
טו ג מיי' פ"ד שם הל' כב סמג לאוין קלה:
טז ד מיי' פ"י שם הל' ט סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף א:
יז ה [מיי' פ"י מהלכות מעשר שני הלכה ד] טוש"ע שם סעיף כה:

תורה אור השלם

1. לֹא תֹּאכְלֶנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם: דברים יב כד
2. רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר: דברים יב כג
3. לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ: ויקרא יט יד
4. וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי: שמות כא כח
5. אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: דברים י כ
6. וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: ויקרא יט כג

רבינו חננאל

ולחזקיה דאמר כל איסור דלא כתיב ביה לא יאכל מותר בהנאה, והרי דם דלא כתיב ביה לא יאכל, למה לי למיתי במים למשרייה הוא גופיה שרי וקאי. ושנינן לא אתא למשרי לדם בהנאה דהא פשיטא, ולא צריך קרא, ולא אתא לשמעינן אלא האי, מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שאין אני קורא בו תשפכנו כמים אלא נזרק על המזבח. הרי אבר מן החי שנאמר לא תאכל הנפש עם הבשר, ותניא ר' נתן אומר מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח כו'. ולחזקיה למאי הלכתא איתקש (לכלהו) [לדם]. אמר לך חזקיה הדם למד מן אבר מן החי, שנאמר רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש לא תאכל הנפש עם הבשר, מה אבר מן החי אסור, אף דם מן החי אסור להאכילו לבני נח. ואיזה זה, זה דם הקזה שהנשמה יוצאה בו וענוש כרת. הרי שור הנסקל דכתיב ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי וטעמא דכתיב ובעל השור נקי לאסרו אפילו בהנאה, מכלל דלא יאכל איסור הנאה לא משמע וקשיא לתרוייהו. ושנינן לעולם מלא יאכל נפקא ליה אפילו איסורי הנאה, והאי ובעל השור נקי מבעי ליה דאסור אפילו להנאת עורו כו'. והרי ערלה דכתיב ערלים לא יאכל כו', וקשיא לתרוייהו. ושנינן לעולם לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע, ואצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתב שלש שנים יהיה לכם (ערלים לא יאכל) הוה אמינא שלכם יהא ומותר בהנאה, קמ"ל הני קראי למיסר אפילו בהנאה. ואקשינן למה לי למכתב לכם להתיר ולמיהדר ומיכתב הני קראי למיסר. ואמרינן לעולם איסור הנאה מלא יאכל נפקא. ולכם מבעי ליה לכדתניא, דתניא לכם להביא את הנטוע לרבים שחייב בערלה, ר' יהודה אומר לכם פרט לנטוע לרבים.

מסורת הש"ס

א) חולין [לג.] לו: לעיל טו. [כ.], ב) ע"ז ו., ג) ב"ק מא. קדושין נו:, ד) [חגיגה יב.], ה) ב"ק מא: קדושין נז. בכורות ו: [ע"ש], ו) [קדושין נז. נזיר סה: סוטה יז. ב"ק מא: מנחות יא: בכורות ו: נדה לה.], ז) קדושין נו: ב"ק קא., ח) [סנהדרין נו.], ט) [ע"ש בתוס' ד"ה מנין], י) [לקמן כה:], כ) [בע"ז לד:], ל) [לקמן כו:], מ) [שבת כה.]

מוסף רש"י

שאינו מכשיר. אם נפל על הזרעים (חולין לג.). **דם שנשפך כמים.** דם חולין שאין חשין לקבלו בכלי, מכשיר. דאיתקש למים, אבל דם קדשים מתקבל בכלי וצריך ממנו למזבח ואינו נשפך לאיבוד כמים אינו מכשיר, דלא איתקש למים (לעיל טז.). **שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר.** שמא יבא לשתותו (ע"ז ו:). **ואבר מן החי לבני נח.** לפי שנאסר להן, דכתיב אך בשר וגו' (שם). **איני יודע שהיא נבלה.** הואיל וסקלו, ונבלה כבר למדנו מלא תאכלו כל נבלה שאסורה באכילה (קדושין נו:). **מגיד שאם שחטו כו'.** ותרתי אשמועינן קרא, סקול יסקל השור ואם נשחט לא יאכל (שם). **לאחר שנגמר דינו.** דהכי משמע קרא משבא שור לידי סקילה יסקל ושוב לא יאכל את בשרו (ב"ק מא.). **נקי מנכסיו.** חסר (נדה לא:). **לחצי כופר.** שאם הרג את האדם נקי מחצי כופר, ואע"ג דמועד משלם כופר שלם לא אמרינן תם ישלם חצי כופר כי היכי דגבי נזקין משלם חצי נזק (קדושין נו:). **ולדמי ולדות.** אם נגף אשה הרה ויצאו ילדיה אינו משלם דמי ולדות לבעל כמו שהאדם הנוגף משלם, דכתיב (שמות כא) ענוש יענש (קדושין שם). **היה דורש כל אתים שבתורה.** לריבויא (שם) אתין וגמין ריבויין (ב"ק מא:). **שהגיע לאת ה' אלהיך תירא.** לא ידע מה לרבות (שם). **פירש.** מכל דרשות שדרש, דכל אתין באין לרבות וזה אין מה לרבות בו (בכורות ו:) שירא לרבות שום דבר להשוותו למורא המקום (קדושין נז.). **מנין שלא יהנה ממנו.** כגון שלא יצטבע בו בפרי הראוי ליצטבע בו, כגון קליפי אגוזין, ושומר לפירי אסור כפירי (קדושין נו:). **ולא ידליק בו את הנר.** כגון מן השמן (שם).

מוסף תוספות

א. דמה הנאה יש לו במה שמושיט לגוי אבר מן החי של עצמו. תוס' הרא"ש. ב. מדאורייתא. תוס' שאנץ. ג. [פי'] מבעל השור נקי. שם. ד. וז"ל רש"י שם. אע"ג דעבדיה כעין בשר שחוטה בהכשר. ועיי"ש. ה. מחד רבוייא. תוס' ר"פ. ו. דכל הני בכלל לא יהנה הן. שם. ז. ז"ל הגמרא שם. אמר רבא הנאה הנראה לעינים אסרה תורה דתניא וכו' מנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו וכו'. ח. דסד"א הואיל והשמן מתבער בהדלקתו יהא מותר ליהנות ממנו בשעת ביעורו קמ"ל. חי' הר"ן. ט. נ"א. וא"ת והיכי אמרינן הכא דהנאת כילוי אסירא, והא אמרינן וכו' דלרבנן דאמרי אין שבח עצים בפת לא משכחת לה עצים דאיסורא דאסירי אלא בשרשיפא וי"ל וכו'. שם. י. [ו]משמע דאי לאו קרא שריא. תוס' ר"פ.

לרבים רבי יהודה אומר להוציא את הנטוע לרבים מאי טעמא דתנא קמא דכתיב [1]ונטעתם ליחיד משמע לרבים לא משמע כתב רחמנא לכם להביא את הנטוע לרבים ורבי יהודה ונטעתם משמע בין לרבים בין ליחיד ולכם בין יחיד בין רבים משמע הוי רבוי א) אחר רבוי ואין רבוי אחר רבוי אלא למעט והרי תרומה דרחמנא אמר [2]וכל זר לא יאכל קדש ותנן ג)א מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה אמר רב פפא שאני התם דאמר קרא [3]תרומתכם שלכם תהא ואידך תרומתכם דכל ישראל קאמר והרי נזיר דרחמנא אמר [4]מחרצנים ועד זג לא יאכל ותנן מערבין לנזיר ביין אמר מר זוטרא שאני התם דאמר קרא נזרו שלו יהא רב אשי אמר [5]קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו ג)ב גידולו קדוש ואין דבר אחר קדוש מידי ואין דבר אחר כתיב אלא מחוורתא כדמר זוטרא והרי חדש דרחמנא אמר [6]לחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה ותנן ז)ג קוצר לשחת ומאכיל לבהמה אמר רב שמעיה שאני התם דאמר קרא [7]קצירכם קצירכם שלכם יהא ואידך קצירכם דכל ישראל משמע והרי שרצים דרחמנא אמר [8]שקץ הוא לא יאכל ותנן ה)ד ציידי חיה ועופות ודגים שנזדמנו להם מינין טמאין מותרין למוכרן לנכרים שאני התם דאמר קרא [9]לכם שלכם יהא אי הכי אפי' לכתחלה נמי שאני הכא דאמר קרא יהיו בהוייתן יהו ולחזקיה למה לי למיכתב לא יאכל ומייתי לכם למישרייה לא לכתוב רחמנא לא יאכל ולא בעי לכם אמר לך חזקיה טעמא דידי נמי מהכא והרי חמץ דרחמנא אמר [10]לא יאכל חמץ ותניא י)ר' יוסי הגלילי אומר ט)תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה שאני התם דאמר קרא [11]ולא יראה לך שאור שלך יהא ורבנן ז)שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה ואידך תרי לך כתיבי ואידך חד בנכרי שכיבשתו וחד בנכרי שלא כיבשתו ואידך תלתא לך כתיבי ואידך חד בשאור וחד בחמץ וצריכי לימא כתנאי ח)[12]יעשה לכל מלאכה מה ת"ל לכל מלאכה שיכול למלאכת גבוה יהא מותר למלאכת הדיוט יהא אסור תלמוד לומר לכל מלאכה דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר שיכול למלאכת הדיוט יהא טהור למלאכת גבוה יהא טמא תלמוד לומר לכל מלאכה ורבי יוסי הגלילי לטומאה ולטהרה לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא לאיסור ולהיתר ורבי עקיבא איסור והיתר לא צריך קרא כי איצטריך קרא לטומאה ולטהרה מאי

רש"י

לרבים. לצורך רבים כגון באמצע ט) הדרך לכל עובר: **ונטעתם ליחיד משמע.** דאין דרך רבים לנטוע ולכל חד וחד קאמר ונטעתם: **מערבין לנזיר.** עירובי תחומין ביין אע"פ שסעודה שאינה ראויה לו היא הואיל ואי מתשיל אנזירותיה שריא ליה מערבין. וכן לישראל בתרומה דאי בעי מיתשל עליה דתרומת טעות היא תרומה והדרא לטיבלה והדר מפריש עלה מינה ובה: **תרומתכם.** ונחשב לכם תרומתכם ובתרומת מעשר דמפרשי לויס כתיב ותרומה גדולה איתקש בההוא קרא כדכתיב כדגן מן הגורן דהיינו תרומה גדולה: **ואידך.** חזקיה דאמר לא תאכלו לא משמע הנאה האי תרומתכם לאו למישרי הנאה אתא אלא תרומתכם דכל ישראל קאמר ואורחיה דקרא לאישתעויי הכי. ישראל לאו דוקא דהא בלוים כתיב: **גידולו.** שיער שלו אסור בהנאה וטעון שריפה כדכתיב י) ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים: **מידי ואין דבר אחר כתיב.** דילמא גידולו והוא הדין לדבר אחר דמאי מיעוט כתב הכא: **חדש.** לפני העומר: **קוצר לשחת.** אע"ג דכתיב עומר ראשית קצירכם אל הכהן כ) דמשמע דאסור לקצור לפני העומר מותר לקצור לשחת כשהוא עשב דלאו קציר הוא: **ומאכיל לבהמה.** אף חיטין גמורין על ידי קיטוף. מכל מקום חדש מותר בהנאה: **ואידך.** חזקיה דלא נפקא ליה הנאה מלא תאכלו ולא איצטריך קצירכם למישרי אמר לך קצירכם דכל ישראל קאמר ואורחיה דקרא לאישתעויי הכי: **שנזדמנו.** דווקא שנזדמנו דלא מגרכינן להו להפקירן אבל לכתחלה אסור לחזר אחריהן כדתנן התם במס' שביעית (פ"ז מ"ג) אין עושין סחורה לא בנבילות וטריפות ולא בשקצים ורמשים: **יהיו.** ושקץ יהיו לכם: **ולחזקיה למה לי למכתב לא יאכל ומייתי לכם למישרייה.** בשלמא לרבי אבהו לא מצינו לאקשויי בכל הנך דכתיב בהו לא תאכל והדר כתיב בו היתר הנאה דאיצטריך לא תאכלו לאכילה ואיצטריך היתירא להנאה אלא לחזקיה כיון דסוף סוף שרי ליה רחמנא בהנאה למה לי קרא דשני בדיבורא וכתב לא יאכל דמשמע הנאה ואיצטריך לכם למישרייה בהנאה ליכתוב לא תאכל ותו לא איצטריך לכם: **טעמא דידי.** דאמינא לא יאכל משמע הנאה מהא נפקא לי (א) ואי לאו האי קרא דכתיב לא יאכל ותו כתב לכם למישרייה לא הוה ידענא דלא יאכל איסור הנאה הוא וכל הנך קראי דהיתר הנאה דכתיבי גבי לא תאכל הא דרשינהו חזקיה למילתא אחרינא כדאמרן לעיל תרומתכם קצירכם דכל ישראל: **תמה על עצמך היאך נאסר חמץ בהנאה.** דס"ל מותר בהנאה כל שבעה וכ"ש לאחר הפסח ופליגא דרבי יהודה דאמר חמץ שעבר עליו הפסח אסור בהנאה לקמן בפירקין (דף כח:): **תלתא לך כתיבי.** לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך [שמות יג] ועוד קרא אחרינא ולא יראה לך שאור בכל גבולך שבעת ימים [דברים טז]: **וצריכי.** דאי כתב שאור משום דחימוצו קשה אבל חמץ אימא מותר ואי כתב חמץ משום דראוי לאכילה אבל שאור דלא אתי למיכליה אימא לא עבר עליה הכי מפרש להו בפ"ק דביצה (דף ז:): **לימא כתנאי.** לא תאכל לדרבי אבהו: **יעשה למלאכה** הוה מצי למיכתב גבי נבילה: **שיכול.** אי לא הוה כתב לכל הוה אמינא למלאכת גבוה יהא מותר אם עשה ממנו עורות למלאכת בדק הבית יהא מותר דהא משיתרי חלב לאכילה לגבי גבוה למזבח אבל למלאכת הדיוט יהא אסור שהרי נאמר בו לא תאכלוהו (ויקרא ג) ואיסור הנאה במשמע ת"ל לכל מלאכה: **רבי עקיבא אומר כו'.** כלומר לא הוצרך הכתוב להתיר דלא הוה ס"ד לאיסור ולא בא אלא לטהרו מכלל טומאת הבשר ולומר שאין חלב בכלל נבילה ואינו חושש לטומאה אלא מותר לישתמש טהרות בעור המשוח בחלב נבילה ואם לא ריבה לכל מלאכה הייתי אומר למלאכת הדיוט להשתמש בו חולין יהא טהור אבל למלאכת גבוה להשתמש קדשים יהא טמא:

חלבה

תוספות

נטוע לרבים. ברה"י לצורך רבים ולא כמו שפ"ה באמצע הדרך דקתני במסכת ערלה (פ"א מ"ב) הנוטע לרבים חייב ורבי יהודה פוטר והדר קתני הנוטע ברה"ר והנכרי שנטע והגזלן כו' מדקתני בתרי בבי ש"מ תרי מילי נינהו:

מערבין לנזיר ביין. בפ' בכל מערבין (עירובין כח.) מפרש טעמא משום דאע"ג דלא חזי להאי חזי להאי ולא פריך הכא אליבא דמ"ד (שם דף לא.) אין מערבין אלא לדבר מצוה א ומצות לאו ליהנות ניתנו:

נזרו שלו יהא. תימה לחזקיה נזרו למאי אתא ואית ספרים דגרסינן על נזרו מגלח ט ואינו מגלח על נזירות אביו:

קוצר לשחת ומאכיל לבהמה. אף על גב דהא דקוצר לשחת היינו דווקא לבהמה כדמוכח במנחות בפ' רבי ישמעאל (ד' עא:) מ"מ ומאכיל לבהמה לא משמע ליה דקאי אקוצר לשחת דא"כ לא פריך מידי דחדש שאסר הכתוב היינו תבואה גמורה אלא מאכיל לבהמה היינו אפילו חיטין גמורין ועל ידי קיטוף כפ"ה ועוד דקתני סיפא רבי שמעון אומר יקצור ויאכל אף משהביא שליש ט:

קצירכם שלכם יהא. תימה לרשב"א מנ"ל דאתא להכי הא איצטריך לכדדרשינן במנחות בפרק ר' ישמעאל (דף עב. ושם) קצירכם ולא קציר מצוה וחזקיה נמי לישני הכי וי"ל מדלא כתב ראשית קציר והוי מצי למיכתב קצירך וכתב קצירכם שמע מינה תרתי:

אמר קרא יהיו בהוייתן יהו. וא"ת א"כ סוסים וחמורים היכי זבנינן וי"ל דבמידי דאכילה מיירי דווקא ובירושלמי דמסכת שביעית ספ"ח ב פריך והרי חמור וגמל ומשני למלאכתן הן גדילים וא"ת דאמרי' במרובה (ב"ק פב: ושם) ארור המגדל חזירים תיפוק ליה דמדאורייתא אסור וי"ל דנפקא מינה למיקס בארור ג אי נמי הא דאסור מדאורייתא היינו להשתכר ולמכור לנכרי לאכול אבל להשתכר בשומנן או בעורן לא או שמגדל שלא למכור אלא למשוח ולהדליק ד אפילו הכי בחזירים אסור א"נ בנזדמנו לו כגון שנפלו בירושה ה אין לגזלן ו:

שאני התם דאמר קרא לא יראה לך. תימה דליכתב לא יאכל לחזקיה ולא בעי לך:

ומה

מסורת הש"ס

א) [ב"ק מה:], ב) עירובין כו: [כח.], ג) קדושין נז:, ד) מנחות עא:, ה) שביעית [פ"ז מ"ד], ו) [לקמן כח: לב.], ז) [לעיל ה: וש"נ], ח) [ע' תוס' לעיל כב. ד"ה ור' שמעון], ט) בס"א: באם, י) [במדבר ו], כ) [ויקרא כג], ל) [וע' תוספות מנחות עא: ד"ה לימור],

תורה אור השלם

1. וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: ויקרא יט כג
2. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשַׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב י
3. וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן מִן הַגֹּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן הַיָּקֶב: במדבר יח כז
4. כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל: במדבר ו ד
5. כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיְיָ קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: במדבר ו ה
6. וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם: ויקרא כג יד
7. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא כג י
8. וְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל: ויקרא יא מא
9. וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וְאֶת נִבְלָתָם תְּשַׁקֵּצוּ: ויקרא יא יא
10. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְיָ אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: שמות יג ג
11. מַצּוֹת יֵאָכֵל אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ: שמות יג ז
12. וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: ויקרא ז כד

גליון הש"ס

גמ' תמה על עצמך היאך חמץ. היינו היאך אתה אומר חמץ אסור בהנאה וכן תמה על עצמך האיך מופסת בנדה סח ע"א תוס' שם ד"ה כך אמרו בסד"ה: תוס' ד"ה נזרו. ואינו מגלח על נזירות אביו. ק"ל הא לר"י ור"מ דס"ל בספ"ג דמיר דבכל ענין מגלח על נזירות אביו א"כ יהא מוכח מדאיצטריך נזרו דלא יאכל איסור הנאה משמע וא"כ איך אמרי' דא"צ חולין שנשחטו בעזרה לר"י ור"ע:

מוסף תוספות

א. [ו]א"כ מאי הנאה אית להו. תוס' ר"פ. ב. טמאים הם לכם ומה ת"ל טמאים יהיו לכם אלא א' איסור אכילה וא' איסור הנאה כל דבר שאיסורו דבר תורה אסור לעשות בו סחורה וכו'. תוס' שאנץ. ה. כדאמר ארור בו שבועה בו קללה בו נידוי. תוס' שאנץ. ו. דהא דאסור לעשות בהן סחורה היינו דוקא בדבר העומד לאכילה. תוס' ר"פ. ז. מאביו גוי או גר שנתגייר. שם. ח. וצריך למוכרם לאלתר ולא יגדלם עד שיוכל למכרם בשווים. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פ"א מהלכות עירובין הל' יד סמג עשין דרבנן א טוש"ע או"ח סי' שפו סעיף ח: ב [מיי' פ"ו מהל' נזירות הל' יד]

יט ג מיי' פ"ז מהלכות תמידין הלכה טו:

כ ד מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' יז סמג לאוין קלד טוש"ע יו"ד סימן קיז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טעמא דידי וכו' דאי לאו:

מוסף רש"י

מערבין לנזיר. עירובי תחומין, ביין. ואף על גב דלא חזי לדידיה חזי לאחריני וכיון דמזונא הוא גבי אחריני שרו ליה רבנן (עירובין כו.). ולישראל בתרומה. דהא חזיא לכהן (שם). תמה על עצמך וכו'. דאפילו בתוך המועד קאמר דמותר בהנאה וקא מתמה אהני דאסרי (לקמן כח:). **אבל אתה רואה של אחרים.** בגזולין של אחרים, כגון נכרי, ושל **גבוה.** אם הקדישם לבדק **הבית** (לעיל ה:).

רבינו חננאל

והרי תרומה קשיא לר' אבהו דכתיב וכל זר לא יאכל קדש, ותנן מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה. ושנינן שאני התם דכתיב תרומתכם שלכם תהא. והרי נזיר דכתיב מחרצנים ועד זג לא יאכל, ותנן מערבין לנזיר ביין. ושנינן שאני התם דכתיב נזרו, נזרו שלו יהא כו'. והרי חדש דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ותנן קוצר לשחת ומאכיל לבהמה, והנה בזמן איסור אכילתו מאכיל לבהמתו, הא מותר בהנאה. ושנינן שאני התם דכתיב קצירכם שלכם יהא, בא להתירו בהנאה. והרי שרצים דכתיב בהו וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל, ותנן בשביעית פ"ז ציידי חיה עופות ודגים שנתמנו להם מינין טמאין מותר למכרן וקשיא לתרוייהו. ושנינן שאני התם דכתיב לכם להתירן בהנאה. אי הכי אפילו לכתחלה יהו מותרין לצודן וליהנות מהן אמאי תאני שנתמנו דאיעבד (אפילו לכתחלה יהיו מותרין לצודן). ודחינן אמר קרא שקץ הוא בהוייתו יהא כלומר באיסורו יהא. ואקשינן לחזקיה למה לי למכתב בשרצים לא יאכל, דמשמע אפילו איסור הנאה, והוצרך לכתוב לכם להתירן בהנאה, היה כותב ולא יאכל ולא יכתוב לכם להתיר, ואנא ידענא דכל היכא דכתיב לא יאכל מותר בהנאה. ואמר חזקיה אדרבה טעמא דידי מהכא, מדאצטריך קרא למכתב לכם להתירן בהנאה, ש"מ דכל היכא דכתיב לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה משמע. והרי חמץ דכתיב ולא יאכל חמץ, ואמר ר' יוסי הגלילי תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה. ודחינן שאני התם דכתיב לך שלך יהא כו'. נימא כתנאי וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה, מה ת"ל לכל מלאכה, ר' יוסי הגלילי אומר בין למלאכת גבוה בין למלאכת הדיוט מותר שנאמר לכל מלאכה. ר' עקיבא אומר שיכול למלאכת הדיוט הוא טהור למלאכת גבוה יהא טמא, ת"ל לכל מלאכה יהא טהור, אם לגבוה הוא טהור א) קל וחומר להדיוט.

א) [נראה דחסר כאן איזה תיבות ואולי דקאי על הא דאמרינן ור"י הגלילי לטומאה לא איצטריך קרא ודו"ק.]

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מאי לאו בהא קמיפלגי דר' יוסי הגלילי סבר לא תאכלו משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה וכי אתא קרא למישרייה לנבילה בהנאה הוא דאתא ורבי עקיבא סבר איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע וכי אתא קרא לטומאה וטהרה לא דכ"ע לא תאכלו משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה והכא בהא קמיפלגי רבי יוסי הגלילי סבר כשהותרה נבילה היא הותרה חלבה וגידה לא הותרו וכי איצטריך קרא להיתר הנאה הוא דאתא ורבי עקיבא סבר [א]כשהותרה נבילה חלבה וגידה נמי הותרו וכי איצטריך קרא לטומאה וטהרה ור' יוסי הגלילי אשכחן חלב דשרייה רחמנא בהנאה [ט]אלא גיד נימא דאסור איבעית אימא הכי נמי דאסור איבעית אימא מייתי לה בק"ו ומה חלב שענוש כרת מותר בהנאה גיד שאינו ענוש כרת לא כל שכן ור"ש דאסר איכא למיפרך [ב]מה לחלב שכן הותר מכללו אצל חיה תאמר בגיד שלא הותר מכללו אצל חיה ואידך בבהמה קאמרינן בבהמה מיהת לא אישתרי מכדי אותבינהו כל הני קראי ושנינהו חזקיה ורבי אבהו במאי פליגי בחמץ בפסח ואליבא דרבנן בשור הנסקל ואליבא דדברי הכל חזקיה נפיק ליה מלא יאכל ורבי אבהו נפיק ליה מנבילה מכדי בין למר ובין למר אסורין בהנאה מאי בינייהו איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה חזקיה סבר לא יאכל למעוטי הני אותו למעוטי חולין שנשחטו בעזרה רבי אבהו סבר אותו למעוטי הני [ג]חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא נינהו יתיב ההוא מרבנן קמיה דרבי שמואל בר נחמני ויתיב וקאמר משמיה דר' יהושע בן לוי מנין לכל איסורין שבתורה דכי היכי דאסורין באכילה הכי נמי אסורין בהנאה ומאי ניהו חמץ בפסח ושור הנסקל מנין תיפוק ליה מלא יאכל לא יאכל איסור אכילה משמע ליה איסור הנאה לא משמע ליה תיפוק ליה מנבילה סבר לה כר' יהודה דאמר [ד]דברים ככתבן אי סבר לה כר' יהודה תיפוק ליה מהיכא דנפקא ליה לר' יהודה [1]מלכלב תשליכון אותו קסבר חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא מנין דכתיב [2]כל חטאת אשר יובא מדמה וגו' שאין ת"ל באש תשרף ומה ת"ל באש תשרף אם אינו ענין לגופו דכתיב [3]והנה שורף תנהו ענין לכל איסורין שבתורה

ואם

ומה חלב שענוש כרת מותר בהנאה. וא"ת לימא שור הנסקל ושאר איסורי הנאה יוכיחו שאין בכרת ואפ"ה אסורין בהנאה וי"ל דה"פ ומה חלב (א) שענוש כרת ואסור באכילה ומותר בהנאה כמו נבילה עצמה גיד שאין ענוש כרת לכ"ש שיהא בכלל היתר נבילה והשתא לא שייך למימר תוכיח ולא מצי למיעבד נמי ק"ו מדם[א] דדם אינו בכלל נבילה ואפילו טומאה אין בו מטעם נבילה כדפרישי' לעיל (דף כג.) אבל חלב הוה שפיר בכלל נבילה דלטומאה לא הוה צריך קרא דאדרבה לטהרו מידי נבילה מצריך קרא והא דקאמר היא הותרה וחלבה לא הותרה לאו משום דלא הוי בכלל נבילה אלא משום דלא הותרה בנבילה אלא מה שהותר בטהורה באכילה והשתא א"ש הא דקאמר ואידך אנן בבהמה קיימינן דלא ילפינן אלא שיהא בכלל היתר נבילה אבל בעלמא מודה דפריך שפיר(ט): **בבהמה** מיהא לא אישתרי. אין להקשות דגיד חיה מיהא ליתסר דכיון דשל בהמה לא מיתסר בהנאה אם כן לא יאכל דכתיב גבי גיד הנשה באכילה דוקא קאמר ומהיכא תיתי לן לאסור של חיה בהנאה: **מאי** בינייהו. תימה לרשב"א לימא דאיכא בינייהו חמץ נוקשה וחמץ דגן גמור ע"י תערובות דמרבינן בריש אלו עוברין (לקמן מג.) מכל מחמצת לא תאכלו דלחזקיה מותר בהנאה ולרבי אבהו כל מקום שנאמר לא תאכלו משמע איסור הנאה וכי תימא כיון דמרבינן ליה לאכילה ה"ה להנאה[ב] אם כן כרת נמי ליחייב: **דכתיב** והנה שורף. פרש"י בשעיר נחשון ובת"כ דריש בהדיא אשעיר דראש חודש מדכתיב ואותה נתן לכם[ג] וגו' והיינו של ר"ח דמכפר עון (ב) על טומאת מקדש וקדשיו(י): **דהא** כתיב והנה שורף. פרש"י ואמר להו משה הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאם הובא שפיר עבוד דשרפוה הקשה הרב רבינו שלמה מטרויש הא על כרחיך לאו שפיר עבוד דשרפוה דהא שרפוה בלא עיבור צורה ואמר בפרק כיצד צולין (לקמן פג:) כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובר צורתו ויצא לשריפה וקרא ה"ק מדוע לא אכלתם את החטאת הן לא הובא את דמה הא אם הובא שפיר עבוד דלא אכלוה ואומר ר"י דה"פ אם אינו ענין לגופה דהא קיי"ל בפרק כיצד צולין (גם זה שם) כל שפסולו בקדש בשריפה וחטאת דאהרן משום מעשה שהיה תנהו לכל איסורים:

ואם

חלבה וגידה לא הותרו. דחלב אינו בכלל בשר הלכך לא הוה במשמע תתננה ואכלה וגבי נוגע בנבלתה נמי לאו חלב במשמע הלכך יעשה לכל מלאכה לא הוצרך לטהרו אלא להתירו מכלל הנאות לא תאכל חלב: **ורבי עקיבא סבר.** חלב בכלל נבילה בין להיתר הנאה בין לטמא הלכך כי איצטריך קרא לטהרו איצטריך: **ורבי שמעון.** דאמר לעיל [כב.] גיד אסור בהנאה משום דסבירא ליה אין בגידין בנותן טעם ולא הותר בכלל נבילה מאי טעמא לא מייתי ליה כרבי יוסי להתיר הנאה מקל וחומר מחלב: **מכללו.** אף באכילה: **ואידך.** רבי יוסי אמר לך אנא בחלב בהמה קא מייתינא קרא להתיר בהנאה דקרא בחלב שור וכשב קאי וקא שרי ליה בהנאה ובבהמה לא הותר מכללו באכילה הלכך אתי גיד הנשה מיניה: **מכדי אותבינהו כל הנך קראי.** דכל איסורין שנאמ' בהן לא תאכל ומותרין בהנאה: **ושנינהו.** רבי אבהו ואשכח בהו פרטא להיתר לא מלינו באחד מכולם שהחמיר בו רבי אבהו ויאמר שאסור בהנאה ולחזקיה לישתרו אלא דבר האסור אסור לדברי שניהן והמותר מותר לדברי שניהן: **במאי פליגי.** דאין לך איסורי הנאה(ה) בדבר שנאמר בו לאו באכילתו שלא נאמר בו פרט להתירו(ו) אלא הנך שני דברים דכתיב בהן לא יאכל כגון שור הנסקל וחמץ בפסח ובין למר ובין למר אסורין: **ואליבא דרבנן.** דפליגי עליה דרבי יוסי דאמר לעיל [ע"א] חמץ בפסח מותר בהנאה: **מנבילה.** מדאיצטריך קרא למישרי נבילה ואי הוה כתיב לא תאכל נמי הוה מיתסרי: **איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה.** ואליבא דר' יהודה דאמר מנבילה לא מצי למיגמר לדברים ככתבן אתא דחזקיה סבר הני תרי מדשני בדיבוריה איתסר ולכלב תשליכון אותו(ז) לא הוצרך למעט את אלו ולאוסרן בהנאה וכי אתא למעוטי חולין שנשחטו בעזרה אתא וכדפרישית לעיל(ח) ורבי אבהו סבר אין חילוק בין לא יאכל בין לא יֵאָכֵל ואצטריך אותו למעוטי הני והכי משמע טריפה אף על גב שכתבתי לך לאו באכילתה אני מתיר לך הנאתה אבל לא חמץ ושור הנסקל שלא פרטתי לך בהן היתר: **חולין בעזרה לאו דאורייתא.** וכי אמר רבי אבהו לא יאכל איסור הנאה משמע אליבא דרבי מאיר אמרה דלית ליה לדברים ככתבן ומדאיצטריך למישרי נבילה מכלל דשאר איסורין כגון חמץ ושור הנסקל אסירי ולאו משום שינוי הלשון שאין חילוק בין לא יאכל ללא יאכל לרבי אבהו אלא מדאיצטריך למישרי נבילה ואותו לר"מ למעוטי חולין בעזרה: ה"ג **ומאי נינהו חמץ בפסח ושור הנסקל: ותיפוק ליה מהיכא דנפקא ליה לרבי יהודה.** לעיל [כא:] אליבא דרבי אבהו דמייתי ליה מאותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך שאר איסורין: **קא סבר.** האי תנא: **חולין שנשחטו בעזרה.** אסורין בהנאה מדאורייתא ונפקא ליה מאותו ומיבעי ליה קרא אחרינא לשאר איסורין: **כל חטאת אשר יובא מדמה.** לאו בחטאות הפנימיות שהובא דמן כמצותן לפנים כתיב דהא בהדיא כתיב בהן בפר כהן משיח והעלם דבר שריפתן מחוץ למחנה [ויקרא ד] אלא ללמד על חטאת החיצונה דאם הכניס דמה לפנים פסולה: **אם אינו ענין לגופו דהא כתיב והנה שורף.** בשעיר נחשון בויהי ביום השמיני וקאמר להו משה למה שרפתם אותה הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאם הובא שפיר עבוד דשרפוה אלמא בת שריפה היא: **לכל איסורין.** שנאמר בהן לאו באכילתן כזה ועל כרחיך לא מייתי אלא חמץ בפסח ושור הנסקל דבשאר איסורים כתיב פרטא להיתירא:

ואם

תורה אור השלם

1. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל
2. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו כג
3. וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שֹׂרָף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִם לֵאמֹר: ויקרא י טז

רבינו חננאל

דיקינן מדדריש ר' עקיבא לקרא בטומאה וטהרה, מכלל דפשיטא ליה דמותר בהנאה, נמצא חזקיה כר' עקיבא ור' אבהו כר' יוסי הגלילי. לא לעולם ר' עקיבא נמי לא תאכלהו איסור הנאה נמי משמע, ולמה דרש הפסוק לטומאה וטהרה, משום דמותר בהנאה כבר למדנו מנבלה, קסבר כשהותרה הנבלה הבשר והחלב והגידים הותרו, מאי טעמא שנאמר ואכלה כולה דמשמע כמות שהיא, ולא איצטריך קרא אלא לטהרה וטומאה ור' יוסי הגלילי סבר היא הותרה חלבה וגידה לא הותרו כו'. ואקשינן אשמעת' מכדי אותבינן כל הני תיובתא ושני כל חד וחד לנפשיה, חזקיה ור' אבהו במאי פליגי. ואמרינן פליגי בחמץ בפסח ואליבא דרבנן דאסרי אפילו בהנאה ולא כר' יוסי הגלילי דשרי בהנאה ופליגי נמי בשור הנסקל ואליבא דדברי הכל כו'. **תוב** אמרינן. מכדי חזקיה ור' אבהו תרוייהו בחמץ בפסח ובשור הנסקל מיסר אסרי בין באכילה בין בהנאה, מאי בינייהו. ואמרינן איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה. דקיי"ל אמרה תורה שחוט חולין בחוץ וקדשים בפנים. וזהו [פירוש] שחוט שלי בשלי ושלך בשלך. שחוט שלי בשלי, כלומר קדשים שהן שלי במקדש שהוא שלי. ושחוט שלך בשלך, כלומר חולין שהן שלך בגבולין, ומה קדשים ששחט בחוץ אסורין אפילו בהנאה, אף חולין ששחטן בפנים בעזרה אסורין בהנאה. חזקיה סבר איסור חמץ בפסח ואיסור שור הנסקל ששניהם אסורין בהנאה מלא יאכל נפקא, והנבלה לדברים ככתבן הוא דאתי, בא אותו למעוטי חולין שנשחטו בעזרה שיהיו אסורין בהנאה, דדרשינן הכי, אותו ובשר טריפה אתה משליכן לכלבן ונהנה בו, ואי אתה משליך חולין שנשחטו בעזרה. ור' אבהו סבר בין לא יאכַל בין לא תאכַל בין לא תאכל כולן אחד הוא, אסור אפילו בהנאה, ואליבא דר"מ בא לא תאכלו כל נבלה ללמד על שאר איסורין שבתורה שיהיו אסורין אפילו בהנאה, ואליבא דר' יהודה דאמר דברים ככתבן ולא גמר מנבילה שהנבילה בלבד התורה התירה בהנאתה, מכלל שכל מקום שכתבו איסור אכילה גם בהנאה אסור, מפיק ליה מאותו, בא הכתוב אותו ללמד שהטריפה בלבד מותרת בהנאה, אבל כל איסורין שבתורה אסורין, וחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. **יתיב ההוא** מרבנן קמיה דר' שמואל בר' נחמני ויתיב וקאמר, מנין לחמץ בפסח ושור הנסקל שאסורין בהנאה, ואמרינן ותיפוק ליה

רבינו חננאל (המשך)

מלא יאכל כדחזקיה, קסבר לא יאכַל ולא יאכַל חד הוא. ותיפוק ליה מן הנבילה כר' אבהו, סבר ליה כר' יהודה דאמר (ארבעה) דברים ככתבן ולא מפיק ליה מנבילה. ותיפוק ליה מאותו כר' יהודה, קסבר חולין שנשחטו בעזרה מדאורייתא. ואלא מנא ליה, ופרשינן מדכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף. שאין ת"ל באש תשרף, דנפקא ליה מוהנה שורף, דכתיב מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש, הן לא הובא את דמה אל הקודש פנימה, מכלל שאם הובא דמה פנימה, ודאי בת שריפה היא, מה ת"ל באש תשרף, אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל איסורין שבתורה שאסורין באכילה שיהו אסורין אפילו בהנאה. ואם תאמר כל איסורין שבתורה בשרפה תלמוד לומר בקדש באש תשרף, כל פסול שהוא

מסורת הש"ס

(א) [לעיל כב.], (ב) [חולין קכ.], (ג) [לעיל כב. וש"נ], (ד) [לעיל כא: וש"נ], (ה) [דאין לך איסורים רש"ש], (ו) [להתיר הנאה רש"ש], (ז) [שמות כב], (ח) [כב ע"א ד"ה ור"מ], (ט) [עי' תוס' חולין קכ. ד"ה חלבן], (י) [וכן הוא להדיא בשבועות ט: וברש"י שם וכן בזבחים קא: וכן פירש"י בחומש להדיא אבל ר"ח וכן פירש"י לקמן פב: ד"ה לכך נאמר וכ"כ רש"י יומא ה: ד"ה כאשר צוה וכ"כ רש"י חולין סח: ד"ה הכל היו],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה חלב וכו' וי"ל דה"פ ומה חלב נבילה שענוש: (ב) ד"ה דכתיב וכו' דמכפר על עון טומאת כצ"ל:

גליון הש"ס

גמ' אלא גיד נימא דאסור. ק"ל לפמ"ש תוס' חולין ר"פ ג"ה דחלב הוא דחדשים גרמי דכתי' חלב שור אבל גיד חל מיד א"כ י"ל דדוקא בחלב ל"א כשהותרה דהא משכחת לה הקרא דלגר אשר בשעריך תתננה דנותן לו כולו עם החלב כגון שהפילה הבהמה דליכא איסור חלב אבל גיד דל"ש כן י"ל דאמרינן כשהותרה ועי':

מוסף רש"י

כשהותרה נבילה חלבה וגידה נמי הותרו. לפיכך כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה, שהן בכלל לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה, שגם הן קרוין עמה נבלה, והרי לך היתר הנאה בלאו דגיד, לא שנא נבלה ולא שנא כשירה (לעיל כב.). **דאמר דברים ככתבן.** כך מצותה, לא יתננה לנכרי ולא ימכרנה לגר (לעיל כא:).

מוסף תוספות

א. ומה דם שענוש כרת מותר בהנאה גיד שאין ענוש כרת לא כ"ש. חי' הר"ן. ב. דכיון דאתרבי איסור הנאה בחמץ מלא יאכל חמץ, אפי' לחזקיה כל איסורי חמץ בכלל. שם. ג. לשאת את עון העדה. תוס' שאנץ.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא [1]בקדש באש תשרף בקדש בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה והאי בקדש באש תשרף להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרבי שמעון [א]דתניא רבי שמעון אומר בקדש באש תשרף לימד על חטאת ששורפין אותה בקדש ואין לי אלא זו בלבד פסולי קדשי קדשים ואמורי קדשים קלים מנין [א]תלמוד לומר [ג](וכל) בקדש באש תשרף אמר ליה רבי יונתן רבך מהאי קרא קאמר לה [2]ואם יותר מבשר המלואים ומן הלחם עד הבקר וגו׳ שאין תלמוד לומר לא יאכל ומה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופיה דהא כתיב [2]ושרפת את הנותר באש תנהו ענין לשאר איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא ושרפת את הנותר נותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה והאי לא יאכל להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרבי אלעזר [ג]דאמר ר׳ אלעזר [ז][2]לא יאכל כי קדש הוא [ב]כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו אמר אביי לעולם מקרא קמא ואיפוך דליכתוב באש תשרף ולא בעי לא תאכל מה תלמוד לומר לא תאכל אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מדרבי אלעזר תנהו ענין לכל איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא הנותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה אמר ליה רב פפא לאביי ואימא ליחודי ליה לאו לגופיה הוא דאתא דאי מדרבי אלעזר [ה][ג]אין לוקין על לאו שבכללות אלא אמר רב פפא מהכא [3]והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף שאין תלמוד לומר לא יאכל מה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופו דהא נפקא ליה מקל וחומר ממעשר הקל [ו]ומה מעשר הקל אמרה תורה [4]לא בערתי ממנו בטמא בשר קדש חמור לא כל שכן וכי תימא [ז]אין מזהירין מן הדין [ט]הקישא הוא דכתיב [5]לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וגו׳ מה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין להנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא הנותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה אמר לי׳ רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין לאו מי [ח]אמר אביי [ד]אכל פוטיתא לוקה ארבע נמלה לוקה חמש

צירעה

רש״י

ואם אינו ענין. לאוסרם באכילה דהא איסור אכילה בגופייהו כתיב. זו מדה בתורה דבר שלא הוצרך לגופו תנהו לענין אחר ותלמוד דבר לדבר אחר וכל המדות הלכה למשה מסיני: **לימד על חטאת.** פסולה ששריפתה בקדש בעזרה דמוהנה שורף [ט] לא הוה שמעינן מקום שריפתה היכן: **פסולי.** כל שאר קדשי קדשים כגון מנחה ועולה ואשם שנטמאו או שנשפך דמן ומנחה שלא נקטר קומצה ואימורי קדשים קלים שנטמאו. ודוקא נקט הני שמחיצתן בתוך חומת העזרה אבל פסולי בשר קדשים קלים שאכילתן בכל העיר אף שריפתן אם נפסלו חוץ לעזרה הן והכי נמי תנן באלו עוברין (לקמן מט.) שורפן לפני הבירה והיינו חוץ לעזרה ושם היה בית הדשן לכך וכן מפורש בזבחים בפ׳ טבול יום (ד׳ קד:): **אמר ליה.** ההוא מרבנן לרבי שמואל בר נחמני דאקשי ליה האי קושיא רבי יונתן רבך נמי לא הוה מייתי איסור הנאה לכל איסורין מבקדש באש תשרף דמבעי ליה לכדאמרת שתשרף בעזרה אלא מהאי קרא אמר להו: **דהא כתיב ושרפת.** אלמא לאו בר אכילה הוא: **לכל איסורין.** דוגמתן שנאמר בהן לאו באכילתן: **ואם אינו ענין לאכילה.** דהא בגופייהו כתיב תנהו ענין להנאה: **אמר קרא והנותר.** דהוה ליה למכתב ושרפתו באש: **מיבעי ליה לכדרבי אלעזר.** ליתן לא תעשה דאי מושרפת לא הוה ידעינן ביה איסור לאו למלקות: **כל שבקודש פסול.** מדכתיב כי קודש הוא יתירה לרבות על שאר פסולי קדשים בלאו כגון פיגול ויוצא ונשפך דמו: **מקרא קמא.** וכל חטאת [י] ולאו מבאש תשרף דאיצטריך לומר שישרף בעזרה אלא מלא תאכל ליכתוב באש תשרף אלמא לאו בר אכילה הוא וממילא נפקא לן ביה נמי איסור לאו מהא דרבי אלעזר דמפיק מלא יאכל כי קודש הוא כל פסולי קדשים: **לאו שבכללות.** כגון זה שנכלל כל הפסולין יחד: **לא בערתי.** אזהרה נפקא לן ביה ביבמות בהערל (דף עג:): **אין מזהירין.** מדין קל וחומר אף על פי שאדם דן קל וחומר מעצמו אינה אזהרה ללאו. במסכת מכות (דף ה:) נפקא לן: **היקשא הוא.** ולאו קל וחומר דאיתקש נדריך ונדבותיך דהיינו שלמים למעשר דגן דכתיב ביה לא בערתי ממנו בטמא ותייתי לן מינה דאף קדשים לא יאכלו בטומאה ולא בערתי ממנו בטמא אע״ג דודוי בעלמא הוא ואינו לאו הא נפקא לן ביה איסור לאו ביבמות בהערל [י] מהאי קרא דלא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר בפסולי המוקדשים שנפדו (דברים טו) בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו טמא וטהור אוכלין בקערה אחת יש כאן טומאת בשר לטהור וטומאת הגוף לטמא וקא אמר רחמנא גבי מעשר וקדשים ההוא בשעריך דשראי לך ביה טומאה התם בפסולי המוקדשין הכא לא תאכל: **אכל פוטיתא.** שרץ המים: **לוקה ארבע.** חד לאו בשרץ המים בתורת כהנים דהוא ספר ויקרא [יא] וחד במשנה תורה [יד] ושני לאוין כתובים בתורת כהנים בשקצים סתם (א) לא תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהן והכא לא כתיב על הארץ ומשמע בין שרץ המים ובין שרץ הארץ הרי ארבע: **נמלה.** שהוא שרץ הארץ: **לוקה חמש.** הני תרי דסתם שרצים וחד [שם] וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל וחד [שם] לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם וחד [שם] ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ:

צירעה

תוספות

ואם אינו ענין לאכילה. לא אתי שפיר דהיכי מצי לאוקמי׳ באיסור אכילה דהא כתיב באש תשרף: **הא אין לוקין על לאו שבכללות.** הקשה הר״ר אליעזר ממיץ דבאלו הן הלוקין (מכות יג.) אמר דלאו דנותר ופיגול הוה בכלל הלוקין ואמאי והא לאו שבכללות הוא [א] ותירץ דלגבי נותר שמפורש בהדיא דכתיב ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא לא חשיב לאו שבכללות ופיגול נמי גמרינן עון עון מנותר אך קשה דבפרק בתרא דמכות (דף יז: יח.) גבי זר שאכל עולה לפני זריקה לוקה חמש פריך ולילקי נמי מדרבי אלעזר דאמר כל שבקודש פסול ומאי קושיא והא לאו שבכללות הוא [ט]: **אם אינו ענין לגופו דאתי בקל וחומר ממעשר.** ואם תאמר והא איצטריך לרביעי בקודש כדאמרינן בפרק קמא (דף יט.) וי״ל דלא ליכתוב לא יאכל אלא ישרף [ב]: **הקישא הוא.** תימה אמאי קרי ליה הקישא תיפוק ליה דקודש כתיב בהדיא בקרא ובכורות בקרך ולאנך ואזהרה למעשר נמי יליף מהאי קרא וי״ל דצריך הקישא משום איסור הנאה דלא תוקי קרא דוהבשר לאיסור הנאה שיהא בלאו [ג] דבפ׳ שני דשבת (דף כה.) לא ילפי׳ איסור הנאה בשמן קדש שנטמא אלא ממעשר: **דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך.** האי לא חשיב לאו שבכללות מדלא כתיב מעשר דגנך ובכורות בקרך לא תוכל לאכלם [ד] ש״מ ליחודי לאו אכל חד דכתי׳ בקרא אתא:

צירעה

עין משפט נר מצוה

כא א מיי׳ פי״ט מהל׳ פסולי המוקדשין הלכה א ג:
כב ב מיי׳ פי״א שם הלכה ג ד:
ג [מיי׳ פי״ח מהל׳ סנהדרין הל׳ ג ג]:
כג ד מיי׳ פ״ב מהלכות מאכלות אסורות הל׳ כג [רב אלפס חולין סוף פ״ג דף רפ״ב. הארוך בפירושו]:

מוסף תוספות

א. דהא נותר כתיב בהאי קרא דמייתי הכא וחשיב ליה הכא לאו שבכללות. תוס׳ ר״פ. ב. ומדכתב לא יאכל מוקמינן ליה שפיר לכל איסורין שבתורה. שם. ג. דאי לאו הקישא הוה אמרינן דמהדהוא נפיק לן בקדשים טמאים איסור אכילה וקרא דוהבשר אשר יגע וגו׳ הוה מוקמינן ליה לאיסור הנאה ולא הוה מיתר לן מידי. תו׳ הר״ן. ד. אלא כתיב לא תוכל לאכול והדר מפרש להו. תוס׳ הרא״ש.

רבינו חננאל

בקדש בשרפה, ולא שאר איסורין שבתורה. והאי בקדש מבעי ליה לכדתניא, בקדש באש תשרף לימד על חטאת כו׳ ונדחה. ואתינן לפרושי מהא דאמר ר׳ יונתן. ואם יותר מבשר המלואים וגו׳, נדחו דבריו. ותרצה אביי לעולם מקרא קמא, והוא וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד, וא״כ נימא קרא בקדש באש תשרף ונשתוק, לא תאכל למה לי. אם אינו ענין לגופיה דנפקא ליה מדר׳ אלעזר דאמר לא יאכל כי קדש הוא כל שבקדש פסול ליתן לא תעשה על אכילתו, תנהו ענין לשאר איסורין שבתורה. ודחינן תוב, ואימא ליחודי ליה לאו לגופיה, דאי מדר׳ אלעזר הוה ליה לאו שבכללות כדפירש כל שבקדש כלל כל פסולין שבקדש, ולאו שבכללות אין לוקין עליו. אלא א״ר פפא מהכא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל שאין ת״ל באש תשרף כו׳. עד וכי מזהירין מן הדין. ודחינן הקישא הוא, כלומר התורה הקישה הקדש למעשר, שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך וגו׳, וכל נדריך אשר תדר אלו הקדשים. אמר ליה רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין. כלומר לא בא מופנה שתדרוש בו ואם אינו ענין לגופו תנהו ענין לשאר איסורין, אלא לגופיה בא. וא״ת הלא כבר הוקש למעשר דכתיב ביה לאו, שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך לא יאכל עוד למה בא, לחייבו בשני לאוין, מי לא אמר אביי אכל פוטיתא לוקה ארבע, נמלה לוקה חמש, צרעה לוקה שש, הכא נמי לוקה על שני לאוין. והא דאביי מפורש בפ׳ אלו הן הלוקין פוטיתא הוא דג טמא. וכתיב בדגים ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו, א) וכתיב עוד לכל השרץ השורץ לא יאכל כי שקץ הם, ועוד כתיב אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם. נמצאו ארבעה לאוין באוכל שרץ סתם. ולא פירש באחד מהם בארץ. נמצאו הלאוין הללו כוללין בכל השרץ, בין שרץ של מים ובין שרץ של יבשה, לפיכך אמר אביי אכל פוטיתא שהיא שרץ המים [illegible] הללו ארבעה לאוין כלם. אבל נמלה שהיא שקץ היבשה עובר ב) בארבעה לאוין הללו והוסיפה התורה על שקץ של יבשה לאו חמישי, שנאמר ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ, הלכך לוקה חמש.

מסורת הש״ס

א) לקמן פב:, ב) [עי׳ פירוש המהרש״ל], ג) [מכות ובמעילה] איתא לאליעזר בי״ד ועי׳ עוד דכמעילה דבריתא היא דתניא ד״א אומר לא יאכל כו׳, ד) מכות יח, ה) [לקמן מה: נזיר לח: ב״מ קטו: סנהדרין סג. מנחות נח: תמורה ז: כריתות ד. ה.], ו) [שבת כה.], ז) [יבמות כב: מכות ה:], ח) מכות טז: עירובין כח., ט) [ויקרא י], י) [ויקרא ו], כ) [דף עג.], ל) [ועי׳ תוס׳ יומא עג: ד״ה לאו ותוס׳ מכות יח: ד״ה כלן].

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו כג
2. וְאִם יִוָּתֵר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט לד
3. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: ויקרא ז יט
4. לֹא אָכַלְתִּי בְאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: דברים כו יד
5. לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ: דברים יב יז

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה לוקה ארבע וכו׳ בשקצים סתם אל תשקצו:

גליון הש״ס

גמרא הקישא הוא. עיין זבחים לד ע״א תד״ה והכשר.

מוסף רש״י

בקדש באש תשרף. במקום אכילתו שריפתו (לקמן שם פא.). ששורפין אותה בקדש. בעזרה (לקמן פב:). פסולי קדשי קדשים. שמחיצתן כבשרותן בעזרה, דכתיב בקדש (ויקרא ו) בחצר אהל מועד (שם). ואמורי קדשים קלים. שנפסלו, דכשרותן היתה חומת העזרה מחיצתם, דהא הקטרה בעי, והא דאף כשנפסלו תהא שריפתן, ולפני נקטו אימורים, דאי נטמא בשרן של קדשים קלים דנאכלו בכל העיר, שריפתן נמי בכל העיר כדתנן (לקמן פא:) שורפין אותו בחצרותיהן או על גגותיהן (לקמן פב:). אכל פוטיתא. שרץ המים קטן שאין בו כזית, ואפ״ה כיון דבריה היא אכילה היא ולוקה ד׳ מלקיות, בשרץ המים כתיב בתורת כהנים אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם, הרי כאן שנים, וכלל בהן בין שרץ הארץ בין שרץ המים, ומשום [illegible] לא תאכלו (עירובין כח. ועי׳ מכות טז: בקצרה). נמלה. שהיא שרץ הארץ, לוקה חמש. תרתי הא דאמרן, וכל הולך על גחון לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום, הרי ג׳, וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל, הרי ד׳, ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ, הרי ה׳, כולן בפרשת ויהי ביום השמיני (עירובין שם. ומכות שם בקצרה).

א) דברי רבינו תמוהים דהא בהאי קרא כתיב בהדיא לכל השרץ השורץ על הארץ וגו׳ [illegible] ב) גם זה צ״ע [illegible]

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות